

Громадянська освіта

Група: № 21

Урок № 7-8

Дата: 15.12.2022

Тема: Громадянське суспільство. Громадянська участь у житті суспільства

Очікувані результати:

- учень/учениця розуміє та пояснює зміст поняття «громадянське суспільство»;
- розкриває роль громади в житті людини, держави, суспільства;

Обладнання: підручник **Громадянська освіта 10 клас, автори: Васильків, Кравчук, Сливка., стр. 114-119.**

Матеріали уроку:

Законспекуйте наступний матеріал:

Роль громадянина у демократизації суспільства

Для розвитку демократії важливим є виконання людьми багатьох суспільних функцій, пов'язаних з їхнім статусом громадянина. Проте інститути демократії лише відкривають нам дорогу до успіху, не усуваючи ризику невдач. Демократія є певним викликом, адже втілення в суспільне життя демократичних цінностей залежить виключно від громадян. Однією з основних ознак демократії є участь громадян в управлінні країною.

Участь у керуванні країною не лише право, а й обов'язок. Воно може виявлятися в різних формах: наприклад, у висуванні своєї кандидатури на виборах, у голосуванні, поінформованості про політичне життя країни, обговоренні проблем, що хвилюють суспільство, відвідуванні зборів і мітингів, роботі в недержавних добровільних організаціях, сплаті податків і навіть у вираженні протесту. Така участь громадян в управлінні сприяє зміцненню демократичного суспільства. Громадяни демократичної держави беруть на себе відповідальність за долю суспільства, у якому живуть із власної волі. Тоді, коли люди зазнають невдачі, вони нікого не звинувачують, крім самих себе, адже розуміють, що мають таку владу, яку самі собі обрали. У період швидкоплинних змін особлива потреба відчувається в активних, поінформованих та відповідальних громадянах. Проте люди не народжуються зі знаннями про демократичний лад та його цінності — здібностям грамотної та

Поміркуйте письмово над двома питаннями:

1. Якими знаннями та вміннями має володіти людина, щоб вважати себе справжнім громадянином?
2. Що вирізняє громадян держав конституційної демократії від громадян країн із диктаторським чи тоталітарним режимом?

Активна громадянська позиція

Обов'язковим компонентом демократичного суспільства та ознакою розвиненої держави є активне залучення громадян до розв'язання суспільних проблем та громадсько-політичного життя країни чи територіальної громади. Визначальною характеристикою громадянської позиції є усвідомлення своїх прав, свобод, обов'язків, ставлення до закону. У статті 29-ій «Загальної декларації прав людини»

зазначено, що кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особистості. Громадянин, який хоче жити в демократичному суспільстві, завжди засвідчує свою громадянську позицію. Така позиція виявляється у відповідальному ставленні до виконання своїх громадянських обов'язків. Участь у виборах з досягненням повноліття — це не тільки право, а й дуже відповідальний обов'язок громадян. Важливою також є здатність висловлювати власні погляди, протестувати проти несправедливих рішень. Свобода й незалежність особистості є умовою безпеки та розвитку України. У час, коли Україна стала об'єктом агресії з боку Росії, прикладом активної громадянської позиції слугує всеукраїнська громадянська кампанія бойкоту російських товарів «Не купуй російське!», або «Бойкотуй російське!». Кампанія розпочалась із закликів у соціальних мережах та знайшла підтримку серед численної кількості її користувачів. Далі небайдужі активісти розпочали масові роз'яснення серед населення через поширення листівок, плакатів, наліпок. Дієвими стали акції протестів, пікетування, флешмоби в супермаркетах по всій Україні. Така кампанія об'єднала громадян через можливість виявити свою позицію проти країни-агресора. Через активну громадянську позицію громадяни можуть вплинути на суспільне життя. На жаль, чимало людей, думаючи, що від них нічого не залежить, стали байдужими до суспільних справ.

Волонтерство

Якщо уважно розирнутися навколо, то завжди можна віднайти того, хто потребує нашої допомоги. У вирі життя іноді важко помітити чужу біду. Утім, є люди, які допомагають іншим щодня. Вони живуть не лише своїми потребами та проблемами, а й намагаються полегшити тягар тих, хто цього потребує. Таких людей називають волонтерами. Часто, долучаючись до допомоги один раз, вони обирають цей шлях на все життя.

Волонтерство в Україні тільки починає свій розвиток. Після Революції Гідності та з початком російсько-української війни громадянське суспільство продемонструвало вражаючу здатність до консолідації та суспільної мобілізації, зумівши створити дієву мережу громадських ініціатив та об'єднань, які взяли на себе вирішення найбільш гострих та невідкладних проблем, з якими українська спільнота не стикалася від часів здобуття державної незалежності 1991 р.: різнопланова допомога біженцям з окупованих територій, матеріально-технічне забезпечення військових, збір коштів та продовольства, закупівля медичного обладнання та медикаментів для поранених тощо. Чим допомогти нашій армії, біженцям зі Сходу, солдатам, які отримали поранення? Кожен вирішує це питання самостійно: хтось переказує кошти на спеціальні рахунки або знайомим, інші опікуються біженцями, ще хтось відвідує поранених вояків АТО, які проходять лікування в госпіталях.

Основними законодавчими актами, що регулюють діяльність волонтерського руху в Україні, є Закони України «Про волонтерську діяльність», «Про громадські об'єднання» та «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Кожен із нас, навіть не підозрюючи про те, залучений до волонтерської діяльності. Усе, що робимо для інших, часом незнайомих людей, за власним бажанням, не шукаючи вдячності й винагороди, тобто добровільна безкорисна суспільно корисна діяльність, є волонтерством. Допомогти донести важкі сумки, перерахувати кошти

на лікування незнайомої людини, підтримати в розмові зневірену людину, поділитися своїми вміннями й знаннями з іншими людьми, прибрати та прикрасити місце, де живемо й відпочиваємо, зібрати сміття, висадити квіти — знайомі кожному з дитинства справи. Із появою Інтернету виникло онлайн-волонтерство. До його проявів належить, зокрема, наповнення найбільшого й найпопулярнішого інтернетдовідника – Вікіпедії. Ти теж можеш стати волонтером.

Домашнє завдання

Визначте громадянську позицію кожного з трьох учасників будівництва. Яка позиція імпонує вам? Три людини працювали на будівництві. Усі вони виконували однакову роботу, але коли їх запитали, що вони роблять, то відповіді були різними. Перший сказав: “Розбиваю каміння”. Другий: “Заробляю на життя”. А третій відповів: “Допомагаю будувати храм”. (Пітер Шульц, американський учений)

Самоперевірка

Що таке культура громадянськості, демократичний громадянин?

~ Як ви розумієте значення вислову «Участь у керуванні країною не тільки право, але й обов’язок»?

~ Які основні прояви активної громадянської позиції ?

– Наведіть приклади власного досвіду активної громадянської позиції.

Свої конспекти надсилайте на електронну пошту: emiliya.karnakh@gmail.com